

CHARTA GERARDI II EPISCOPI

De fundatione aquisicincti.

(Gall. Christ. III, 87.)

GERARDUS secundus, Cameracensium Dei gratia episcopus, omnibus Christi fidelibus, æternam beatitudinem.

Duo milites, parochiani nostri, genere et divitiis præclari, Valterus scilicet et Sicherus, mundanæ militiæ cingulum deponentes, omnem hujus mundi proprietatem contemnentes, theoreticam vitam sequi sponderunt, seque et sua omnia Deo dedentes, ipsi solum in perpetuum deservire promiserunt, locumque qui Aquicinctus dicitur elegerunt; ecclesiam inibi volentes restaurare, quam a S. Gerdaivo, in eodem loco eremiticam vitam ducente, audierant quondam ædificatam fuisse. Hoc autem consilium Valterus scilicet ac Sicherus, Valterus per matrem,

Sicherus per uxorem, confirmatum Anselmo aperuerunt. Ipse vero Ansellus insulam illam Aquicini, et arundinetum pertinens ad eam, et villam quæ Vedretum dicitur, eidem insulæ contiguam, quæ a nobis in beneficium tenebat, in manu mea reddidit, et ego ea in jus perpetuum donavi ecclesiæ ipsius Aquicini. Signum Widonis archidiaconi. S. Widrici arch. S. Anselmi. S. Vilardi, Johannis, Fulonis, Ingebrandi, Huberti, Wilferi, Alardi, S. Vualteri Castellani Duacensis, S. Clarebaldi. Actum est hoc anno ab Incarnat. Domini 1079, indict. XI, anno Henrici regis XXVI, præsulatus vero domini Gerardi II, Cameracensis episcopi IV.

ANNO DOMINI MXCIII

RAYNALDUS I

REMENSIS ARCHIEPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA IN RAYNALDUM I.

(Gall. Christ. IX, 75.)

« Post multa genera dissensionum, inquit Chronicon Nicasianum, post varias oppressiones divitum et humilium, post innumeras distractiones ornamentorum ecclesiarum, quæ a quodam Manassede injuste nomen episcopale affectante, Deo et omnibus hominibus pro viribus resistente, infra et extra urbem facta sunt, subito nova lux exoritur, » etc. Rainaldus intelligit, thesaurarium S. Martini Turonensis, ex illustri Berleiorum familia oriundum, filium Berleii de Monasteriolo et Græciæ seu Grisiæ, quæ postea Gaufrido Martello comiti Andegavensi nupsit. Rainaldus, quem alii *Rainoldum* seu *Raginoldum* vocant, culmen episcopalis honoris adeptus anno 1083, omne studium impendit, ut ea quæ a decessore suo pessime gesta fuerant, resarciret. Etenim non urbem solum, sed omnem in circuitu ejus regionum velut a Barbaris vastatam et conculcatam reperit; sed ingenio solers et pervigil dispersa collegit, et exinanita in pristinam majestatem sic resti-

tuavit, ut ecclesiæ bono ac reipublicæ utilitati natus esse videretur.

Anno ipso 1083 suscripsit fundationi abbatiæ Ribodi montis. Anno sequenti concilium celebravit apud Suessiones, scripsitque Gerardo episcopo Cameracensi, præcipiens in virtute obedientiæ ut a pauperum Christi, id est monachorum Affligemensium, infestatione desisteret, nec eos ultra vexare præsumeret. Eodem anno confirmavit donationem altaris Ventiliaci factam Majori-monasterio a Theobaldo palatino comite tempore Henrici regis, et Guidonis Castellionei archiepiscopi Remensis. Anno 1085 synodum coegit Compendii, in qua contra Hilgotum Suessionensem firmata est libertas ecclesiæ S. Cornelii Compediæ. Eodem anno monachos ex abbatiâ S. Theoderici transmisit in vicum Peteghensem diocesis tunc Tornacensis, nunc Gandavensis. Anno 1086 septem altaria dedit monachis S. Basoli, et ecclesiam S. Hilarii Marogilensis Agneti abbatissæ

Avenaci; monachosque Affligemienses fortiter tutatus est adversus Gerardum Cameracensem. Eodem anno cum accingeret se ad limina apostolorum visitanda, concessit monachis Andaginensibus altaria quædam, Remigianis vero altare quod erat in vico S. Remigii; quam ultimam donationem confirmavit anno 1089. Anno 1088 ecclesiam de *Buzai* juxta oppidum Turis super Matronam concessit ecclesie Turonensi pro anniversario suo celebrando. Anno 1089 privilegium accepit ab Urbano II summo pontifice, quo Remenses archiepiscopi et pallio uterentur, et primates dicerentur secunda Belgicæ, et reges Christianissimos consecrarent.

Ex Italia per Arverniam rediens anno 1090, apud Casam-Dei diversatur, ubi cum monasticum ordinem arctioribus statutis discipulorum S. Roberti cura florere comperisset, subiit animum ejus aliquot secum ad Remos deducere, qui Nicasianum cœnobium statim a morte Gervasii archiepiscopi penitus collapsum in integrum restituerent; cujus religiosissimis votis abbas Seguinus acquievit. Eodem anno altare Vallis monasterioli concessit monialibus S. Petri Remensis. Anno 1091 donum ecclesie Turris super matronam, date anno 1083 Cluniacensibus ab Hugone filio Manassis, confirmavit. Anno 1092 concilium Remense celebravit, cujus auctoritate Robertus comes Flandriæ morientium clericorum bona occupare desiit. Anno sequenti delit altare Hermundi-villæ monachis S. Theoderici. Frequens est archiepiscopi hujus mentio in historia restituti Atrebatensibus proprii episcopi; quod factum est annis 1092 et 1093, et a nobis tractatum olim in tomo tertio Gallie hujus Christianæ. Eodem anno 1093 concilium apud Suessiones indixit adversus Roscelinum hæreticum.

Interea cum divotium regis maximas in regne turbas cieret, Ivo Carnotensis ea de re scripsit ad Rainaldum in hunc modum (*ep. 13*): « Nuper, inquit, cum a domino rege fuissem invitatus ad colloquium ut essem ei adiutor in celebrandis nuptiis quas facere disponebat de Bertrada conjuge comitis Andegavensis: ad quod cum respondissem non ita oportere fieri, quoniam nondum esset causa diffinita inter ipsum et uxorem ejus, testatus est pleniter diffinitam esse apostolica auctoritate et vestra, vestrorumque coepiscoporum laudatione. Quo audito, respondi me hoc ignorare, nec hujusmodi nuptiis velle interesse, nisi vos earum essetis consecrator et auctor, et coepiscopi vestri assertores et cooperatores, quoniam id competit juri ecclesie vestre ex apostolica auctoritate et antiqua consuetudine. Quoniam igitur confido de religione vestra, nihil vos de re tam periculosa et sanæ vestre, et honestati totius regni tam perniciosam facturum dicturumve quod non auctoritate vel ratione nitatur: studiosissime et devotissime obsecro charitatem vestram ut mihi fluctuanti veritatem hujus rei quam scitis, aperiat, et sanum consilium, licet arduum et asperum, super hoc præbeat. » Sed et Urbanus papa Rai-

aldum et suffraganeos ejus naviter carpsit, quod tanto facinori non se viriliter opposuissent. Anno 1094 coactum est super eodem negotio concilium Darcortori. « Congregavit, inquit chronicon S. Petri Vivi, Philippus rex archiepiscopus et episcopus regni sui in Remensi urbe, et obtinuit ab archiepiscopo Richerio magnis precibus ut Remis ad concilium non dedignaretur ire, ostendens Rainaldum Remensem archiepiscopum podagrigo dolore contractum non posse progredi de sua sede; » unde præsertim a nonnullis, dictus est *Rainaldus Contractus*. Eodem anno Hugonem Regitesensem comitem, qui ob illas hominibus S. Remigii vexationes excommunicatus fuerat, facti poenitentem Rainaldus absolvit: formam absolutionis ejus videsis in appendice inter instrumenta. Anno 1095 Philippum consecravit in episcopum Catalaunensem; et data Laudunensibus S. Vincentii monachis ecclesia Alti-montis, interfuit concilio Claromontano nil sibi conscius adulationum regis nuptiarum. Paulo antea subscripserat concilio in Monte S. Mariæ celebrato eodem anno.

Ad extremum cum res Atrebatensium quas Urbanus II papa sibi commendaverat, firmare stude-ret, nihil operæ et laboris prætermittens quo omnino in pesterum litigandi segrem cum Cameracensibus radicibus amputaret, morbo correptus obiit xii kal. Februar. anno 1096 Atrebatu, ubi et sepulturam accepisse nonnulli credunt. Sed iis reclamare videtur necrologium Ecclesie Remensis in hæc verba: *XII kal. Febr. Raynaldus bonæ memoriæ archiepiscopus noster requiescit intus, qui dedit S. Mariæ altaria tria, ut inde sepeliantur canonici, reliquum in ejus solemnibus anniversario canonicis in urbe existentibus distribuitur; quanquam ex hac vocula intus nihil peremptorii concludi posse constat ex simili formula quam infra in Rainaldo II apud Igniacenses monachos sepulto referemus. Ut ut sit, in medio ecclesie cathedralis choro lapis sepulchralis nigri coloris pro epitaphio hæc verba præ se fert: RAYNALDUS CONTRACTUS ARCHIEPISCOFUS. Capitulum Atrebatense et laboribus ab eo impensis vices redderet, jusque memoria ejus haberetur, anniversarium pro eo quotannis celebrare decrevit in majori ecclesia. Hæc parentavit elegiacis versibus Baldericus Burgoliensis abbas, quibus Rainaldi virtutem commendat in hæc modum:*

*Remensi populo lumen, firmamque columnam
Rainaldum Christi gratia contulerat.
Hic quoque Martini sublatus ab æde beati
Remensi multum profuit Ecclesie.
Hunc mors in tanto florentem pontificatum
Attigit, et vacuum fecit item cathedram.
Pupilli cives pro tanto præsule flentes
Corpus pontificis hic ponere sui.
Huic populus glebæ dignus dispensat honorem;
Dispenset veniam Cunctipotens animas.
Hunc duodena dies februarii præcundo kalendas
Destituit mundo, substituitque polo.*